

Nr 28.

Av herr af **Ekenstam**, *angående statsbidrag till avlöning åt jordbrukskonsulenter.*

Då 1910 års Riksdag på framställning av Kungl. Majt första gången beviljade anslag till avlöning åt jordbrukskonsulenter i södra och mellersta Sverige, minskade den det föreslagna antalet sådana från det av Kungl. Majt föreslagna antalet 15 till 10, huvudsakligen med hänsyn till en förmodad brist på för befattningarne fullt kvalificerade personer. Detta antal höjdes emellertid av 1911 och 1912 års Riksdagar på Kungl. Majts förslag till 12. Riksdagen synes därvid låtit bestämma sig av en av lantbruksstyrelsen gjord framställning, till vilken statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet i statsverkspropositionens 9:e huvudtitel ansluter sig, och vari framhålles, hurusom de 10 bidragen skulle visa sig otillräckliga under 1913, och att därjämte flera personer under senaste åren sökt göra sig kompetenta för erhållande av platser som jordbrukskonsulenter, varför det kunde antagas, att under år 1913 brist på kompetenta sökande ej komme att förefinnas, om medel anvisades till anställande av tolv jordbrukskonsulenter inom mellersta och södra Sverige.

För de 1910 beviljade statsbidragens utgående ifrågasattes icke eller bestämdes av Riksdagen några andra villkor än de, som fastställdes för utgående av statsbidrag till jordbrukskonsulenter i de norrländska länen, nämligen att konsulenternas rese- och dagtraktamenten skulle bekostas av landsting eller hushållningssällskap.

Emellertid utfärdade Kungl. Majt i kungörelse av den 28 oktober 1910 närmare bestämmelser för åtnjutande av statsbidrag till dessa konsulenter och tillades bland dessa det villkoret, vad jordbrukskonsulenterna för södra och mellersta Sverige beträffar, att hushållningssällskapen under det år, för vilket statsbidrag söktes, skola på egen bekostnad och utan anlitan av statsbidrag anställa en eller flera ytterligare jordbrukskonsulenter.

Bihang till Riksdagens protokoll 1913. 3 saml. 14 häft. (Nr 28.)

Denna bestämmelse har givetvis verkat därhän, att de hushållningssällskap, vilkas ekonomiska ställning är svag, icke kunnat söka och erhålla statsbidrag till ifrågavarande konsulenter. De hava nämligen icke varit i stånd att bestrida kostnaderna för ytterligare en jordbrukskonsulent, vilket är en förutsättning för statsbidragets erhållande.

Vid 1911 års Riksdag väcktes motion om borttagande av detta villkor, men blev jordbruksutskottets hemställande om dess bibehållande av Riksdagen godkänd. Det huvudsakliga skälet härtill synes hava varit den av jordbruksutskottet framhållna omständigheten, att anslagen till jordbrukskonsulenter endast räckte till hälften av sällskapen i nämnda landsdelar, och det därför syntes utskottet välbetänkt att i främsta rummet tillgodose de sällskap, som redan gjort avsevärda uppoffringar för ifrågavarande ändamål.

Då jag nu ånyo vågar till Riksdagen komma med en liknande framställning som 1911 års motionärer, är det av den anledning, att jag för min del ej kan gilla de skäl, som då anfördes och synas varit bestämmande för Riksdagens beslut.

Att ett län, som vill komma i åtnjutande av statsanslag för ett visst ändamål, själf skall visa intresse för saken genom att anslå medel för samma ändamål, torde visserligen i regel vara riktigt, men bör det kunna anses, att ett sådant intresse i detta fall tillräckligt visas däri- genom, att från länet anslås medel till konsulenternas rese- och trakta- mentskostnader, och är denna uppoffring för en del av ifrågavarande hushållningssällskap i förhållande till sällskapens inkomster större än den utgift, som andra sällskap med större inkomster underkasta sig genom att dessutom anställa ytterligare en jordbrukskonsulent.

Det torde ej heller kunna bestridas, att behovet av en jordbrukskonsulent i ett län, där ingen jordbrukskonsulent finnes anställd, är större än i ett sådant, där förut jordbrukskonsulent är anställd.

För den händelse Riksdagen skulle besluta att borttaga ifrågavarande villkor, vore emellertid lämpligt, då behov av en jordbrukskonsulent torde förefinnas i samtliga hushållningssällskap, att medel samtidigt beredas till anslag till jordbrukskonsulenter i samtliga hushållningssällskap i södra och mellersta Sverige.

Om man skulle befara, att en del hushållningssällskap, som nu hava två jordbrukskonsulenter anställda, skulle vid bifall till denna hemställan komma att indraga den av sällskapet själf aflönade, kunde emellertid villkoret i fråga bibehållas för hushållningssällskap med viss minimifolkmängd. Härigenom skulle ej någon orättvisa ske, då de hushållningssällskap, som hava största folkmängden, även hava de största

inkomsterna, alldenstund hushållningssällskapen tillkommande brännvinsmedel fördelas efter folkmängden. Jag saknar emellertid anledning förmoda, att något sådant missförhållande skulle komma att bli en följd av de ändrade bestämmelserna.

Då i vår tid den stora vikten av att uppdriva jordbrukets avkastning är tillfullo insedd, och konsulentverksamheten under den tid, man har erfarenhet om densamma, visat sig synnerligen nyttig i detta avseende, synes det mig vara väl motiverat att för södra och mellersta Sverige öka ifrågavarande statsbidrag från 12 till 20 med borttagande av villkoret att ytterligare en eller flera jordbrukskonsulenter skola under det år, för vilket statsanslag sökes, på hushållningssällskapens egen bekostnad och utan anlitande av någon del av statsanslaget anställas.

På grund av vad jag sålunda anfört hemställes, att Riksdagen måtte besluta,

dels att nu gällande villkor för åtnjutande av statsbidrag till anställande av jordbrukskonsulenter i södra och mellersta Sverige, nämligen att hushållningssällskapen under det år, för vilket statsbidrag sökes, skola på egen bekostnad och utan anlitande av statsbidrag anställa en eller flera jordbrukskonsulenter, skall upphöra att gälla från och med år 1914,

dels att såsom bidrag till avlöning åt 12 jordbrukskonsulenter i Dalarne och Norrland samt åt 20 jordbrukskonsulenter i södra och mellersta Sverige å extra stat för 1914 anslå ett belopp av 80,000 kronor, att av Kungl. Maj:t i mån av behov användas.

Stockholm den 24 Januari 1913.

Th. af Ekenstam.

I motionen instämmer

P. A. Forssman.
